
A folyóirat elektronikus mellékletében megjelent tanulmányok – 2010

Dr. Varga Attila Ferenc alezredes,
a HM Jogi Főosztály munkatársa

A tengerek szabadságának és biztonságának helye az Amerikai Egyesült Államok biztonsági stratégiáiban

A közelmúltban az Egyesült Államok vezetése a legmagasabb szinten foglalkozott a szomáliai kalózkodás kérdésével, és határozott intézkedések megtételéről döntött. Jelen cikkben a szerző arra keresi a választ, hogy egy távoli afrikai ország tengerpartja mellett elburjánzott kalózkodás mennyiben lehet hatással egy szuperhatalom biztonságára. A válasz az Egyesült Államok biztonságával foglalkozó, e tanulmányban bemutatott, stratégiai dokumentumokban rejlik, amelyek kiemelten foglalkoznak a tengerek szabadságával és biztonságával, mint a nemzeti biztonság részét alkotó gazdasági biztonság egyik fő feltételével.

Kulcsszavak: Amerikai Egyesült Államok, stratégia, biztonság, tenger, kalózkodás

The place of the freedom and security of the seas in the security strategies of the United States of America

Recently, the highest level leadership of the United States of America has dealt with the question of the piracy in Somalia and decided to take resolute steps. In this article, the author is looking for an answer about how the increased piracy activities off the coast of a far laying African country may affect the security of a superpower. The answer can be found in the security strategy documents of the USA which are stressing the importance of the freedom and security of the seas as one of the major conditions of the economical security, which is also important to the overall national security.

Keywords: Unites States of America, strategy, security, sea, piracy

Kiss Álmos Péter főtörzsőrmester, a ZMNE doktorandusza

Ál-gerillák – nélkülözhetetlen erők az aszimmetrikus hadviselésben

Aszimmetrikus konfliktusokban a biztonsági erők erőforrásokban, tüzérségben, kiképzésben mutakozó fölényüket csak akkor tudják kihasználni, ha valós idejű helyi információk állnak rendelkezésükre a nem-állami hadviselő erőiről. A szükséges információk megszerzésében különösen sikeresnek bizonyultak biztonsági erők gerilláknak álcázott harc-csoportjai. A szerző esettanulmányokon keresztül mutatja be az ál-gerillák alkalmazásának lehetőségeit, elemzi alkalmazásuk előnyeit, hátrányait és csapdáit. Az alábbiakban közölt tanulmány az MHTT 2009. évi pályázatán első díjat nyert. A tanulmány rövidített változata – a szerző összeállításában – megjelenik a Hadtudomány 2010. évi 1. számában.

Kulcsszavak: ál-gerillák, felkelés, aszimmetrikus hadviselés, Fülöp-szigetek, Rhodesia, Pandzsáb, India

Pseudo-guerrillas – indispensable forces in asymmetric conflicts

In asymmetric conflicts the security forces enjoy superiority in resources, training and firepower. They can exploit their superiority only if they have access to real-time local information about the non-state belligerent. Pseudo-guerrilla forces of the security forces have proven to be particularly effective in obtaining the necessary information. The author demonstrates the employment of such forces through several case studies, and analyzes their advantages, drawbacks and pitfalls.

Keywords: pseudo-guerrillas, pseudo-operations, insurgency, counterinsurgency, asymmetric warfare, Philippines, Rhodesia, Punjab, India

Dr. Nagy László ny. mk. ezredes, az MTA doktora

Integráció és dezintegráció

Az államok, benne a népcsoportok és az egyes emberek sorsát gyakran alakítják ellentétes fogalompárokban kifejezhető folyamatok. Ilyen például a háború és a béke, az enyhülés és a feszültség. A fogalompárok közé sorolható az integráció és a dezintegráció bonyolult, visszalépésekkel tarkított folyamata is. A szerző a tanulmány első részében négy nemzetközi intézmény – az ENSZ, a NATO, az EU és az EBESZ – példáján mutatja be az integrálódás folyamatát; a második részben a hidegháborút követő, az utóbbi tíz év nemzetközi eseményeit is felidéző példák sorával azokat – a dezintegráció irányába ható – folyamatokat, jelenségeket vázolja fel, amelyek destabilizáló hatással járnak és ezért veszélyt jelentenek a nemzetközi biztonságra.

Kulcsszavak: Integráció, dezintegráció, nemzetközi intézmények, Európa

Integration and dezintegration

The history of the states including the national groups and individuals often is formed by processes expressed in contraversal abstraction-pairs, such as war and peace, detente and tension. We can name in these abstraction-pairs the complicated process of integration and dezintegration too. In the first part of the study the author shows the process of ointegration ont he examples of four international institutions (the UN, the NATO, the EU and the OSCE). Int he second part he describes the processes during the post-cold-war period and the latest decade, moving int he direction of dezintegration, having destabilizing effect and threatening the international security.

Keyword: Integration, dezintegration, international institutions, Europe

Dr. Rácz Lajos ny. ezredes

Adalékok a magyar–kínai katonadiplomáciai kapcsolatok történetéhez

A szerző, aki két időszakban is (1991–1995 és 2001–2005 között) a Magyar Köztársaság véderő, katonai és légügyi attaséjaként szolgált a Kínai Népköztársaságban, áttekinti a magyar–kínai katonadiplomáciai kapcsolatok történetét, azok 1950-es létesítésétől napjainkig, bemutatva funkcióinak kiteljesedését a politikai presztízs-szempontra koncentráló képviselői (reprezentatív) funkcióktól a 21. századi új kihívásoknak megfelelő két- és többoldalú katonai kapcsolatok komplex menedzseléséig, érzékeltetve a katonadiplomácia emberi és szakmai oldalának összefüggését is. A tanulmány végén a magyar–kínai kétoldalú katonadiplomáciai kapcsolatok jelentőségéről és jövőbeni fejlesztésének lehetőségeiről fogalmazza meg véleményét.

Kulcsszavak: Magyarország–Kína, katonadiplomácia

Additions to the history of Hungarian – Chinese military diplomatic relations

The Author, who served two periods (1991 – 1995 and 2001 – 2005) as Defense, Military and Air Attaché of Republic of Hungary in People's Republic of China, reviews the history of Hungarian – Chinese military diplomatic relations from their establishment 1950 until nowadays. He presents the widening of its functions from the representative role concentrating on the aspects of political prestige to the complex management of bi- and multilateral military relations according to the challenges of the 21st century; he also shows the interconnectivity of the human and professional profile of military diplomacy. At the end of his study he phrases his opinion about the importance and future possibilities of improvement of Hungarian – Chinese bilateral military diplomatic relations.

Keyword: Hungary–China, military diplomacy

Fodor Péter, a ZMNE doktorandusza

Katonai szövetségek szerepe az energiahordozók biztosításában

Az energiahordozók biztosításában az elmúlt években a tagállamok vonatkozásában szerepet vállaltak a katonai szövetségek is. E cikk megkísérli felmérni e feladatok lehetséges körét és meghatározni a ma létező ilyen szervezetek feladatait, kiemelkedő figyelmet fordítva a NATO-ra és a katonai profilját napjainkban felépítő, de alapvetően nem katonai jellegű Európai Unióra.

Kulcsszavak: energiabiztonság, NATO, EU katonai szövetségek

Role of military alliances in securing of energy resources

Military alliances have recently been taking part in securing energy sources for their members. The article intends to survey the scope of the possible roles and define the actual tasks for present-day military alliances with a focus on NATO and EU (as it has been building up its military profile recently).

Keywords: energy security, NATO, EU, military alliances

Dr. Lénárt Ferenc a közgazdaságtudományok kandidátusa

***A titkosszolgálatok és a válságkezelés
(A titkosszolgálati tevékenység újraértelmezése)***

A tanulmány egy rövid áttekintés erejéig az állami és a magán-titkosszolgálatok stratégiájával, valamint a válságkezelés pártpolitikáktól független kérdéseivel foglalkozik. A titkosszolgálatokról kifejtett gondolatok a szerző magánvéleménye.

Kulcsszavak: kihívások, titkosszolgálatok: állami és magán, felderítés-elhárítás, stratégiák, válságkezelés.

The secret services and crisis management

The study consists of a short overview on the strategies of the state and the private secret services, and also on the issues of crisis handling independent of party politics. The thoughts on the secret services do solely reflect the opinion of the author.

Keywords: challenge, secret services, state and private, counter-intelligence, strategies, crisis management

Dr. Katona Magda, a politikai tudományok kandidátusa

Répási Krisztián doktorandusz

Az öngyilkos merényletek politikai üzenete

Az öngyilkos terrorizmus a pszichológiai hadviselés eszköze. Célja azonnali pánik, hosszútávú félelemérzet kialakítása, figyelmeztetés, büntetés. Ezek révén tudatják a közvéleménnyel nyíltan bevallott szándékaikat, ezek leple alatt akarják elérni azokat a célokat, amiket titokban próbálnak tartani. Nyílt cél gátat szabni a Nyugat térnyerésének, sőt a törvénykezés, iszlám állam bevezetése. Burkolt szándék interetnikus konfliktusok gerjesztése. Támadják a modernizációt, a törzsi rendet, pártokat, választásokat. Az antiimperialista retorika ellenére az iszlamista fegyveresek nemcsak a nagyvállalatok gazdasági játszmáinak, de a térségben érdekelt országok politikai manővereinek az eszközei is. Érdeükben áll az oktatási infrastruktúra lerombolásával, a munkavállalás lehetőségeinek minimalizálásával a konkurens munkaerő kiiktatása, a külső hatalmaktól függés erősítése. Nemcsak egyes országok infrastruktúráját, gazdasági függetlenségét vagy politikai stabilitását, de a régió országainak viszonyrendszerét is célozzák, egyrészt az unipoláris világtól való függést erősítik, másrészt a többpólusúvá váló világ hatalmi játszmáinak a bábjai.

Kulcsszavak: terrorizmus, asszimmetrikus hadviselés, öngyilkos merényletek, iszlám szélsőségesek, nacionalizmus.

Political Message of Suicide Assaults

Suicide terrorism is a tool of psychological warfare, to create immediate panic, permanent fear, to warn, to punish. By these assaults terrorists are communicating their overt purposes and try to implement secret goals. Overt purpose to restrict Western influence, implement shari'a law and Islamic state. Covert goal is to instigate interethnic conflicts. They are attacking on modernization, both traditional (and modern social structures; tribal system, political parties, elections. In spite of anti-imperialist rhetoric, Islamist militants are tools of economic interests of multinational concerns, and geo-politic regional maneuvers. By destroying educational infrastructure and by reducing employment opportunities to abolish rival labor force their aim strengthening dependence from external powers. Not only by assaulting infrastructure of particular countries, independence, economic and political stability, they are targeting the international relations of the countries of the region, by strengthening dependence from the uni-polar world order they are pawns of the power games of a formulating multi-polar world order.

Keywords: terrorism, asymmetric warfare, suicide assaults, Islamic radicalism, ethnic nationalism.

Krasznai Andrea a ZMNE doktorandusza

Birodalmak sírkertje

Az afganisztáni háborúban az ultramodern fegyverarzenált felvonultató koalíciós erők harcának végkimenetele kétséges a jóval szerényebb eszközökkel küzdő tálib ellenállókkal szemben. A tanulmány a közép-ázsiai ország bevehetlenségének jellegzetességeit igyekszik kutatni, a történelmi múlt eseményeinek és napjaink történéseinek kontextusában. Az írás a Washingtonban kialakult hezitációs időszakot állítja fókuszába, amely Stanley A. McChrystal tábornok csapatnövelési kérése után következett be. A cikk alaptónusát a nem katonai megoldás keresésére irányuló javaslatok határozzák meg.

Kulcsszavak: Demokrácia-deficit, korrupció, drogtermelés, politikai hezitáció, nem katonai megoldás

Graveyard of Empires

The final outcome of the battle of the coalition forces in Afghanistan, which are deploying an ultra-modern arsenal of weapons, is doubtful, even though they are faced with an enemy, the Taliban, who are fighting with much more modest resources and weapons. This article seeks to understand the reasons why this Central-Asian country is impossible to conquer. The paper focuses on the hesitant period, which has emerged in Washington after General Stanley A. McChrystal's request for more troops. The basic tone of the article defines nonmilitary solutions and recommendations.

Keywords: Deficit of democracy, corruption, drug cultivation, political hesitation, non-military solutions

Dr. Révai Tamás főorvos PhD. ZMNE, Szt. János Kórház

A katonai ruházat szerepe a komfortfokozat növelésében

A jelenlegi és jövőbeni missziós tevékenységek során a szélsőséges időjárásnak, a hő-, illetve hideg stressznek, a kellemes hőkomfortnak, valamint a védőruházati előírásoknak megfelelő ruházat viselése kiemelt jelentőségű. A ruházat kialakításánál fontos szempont, hogy megfeleljen a hőmérsékleti és a szélsőséges időjárási körülményeknek, a hőmérséklet, a csapadék és a szél behatásainak, valamint a fizikai igénybevétel szintjének és tartamának. Ezen tényezőket mind figyelembe kell venni annak érdekében, hogy a katonai tevékenység során termelődő hőmennyiség és verejtékezés mértéke szabályozható legyen. A 20. században a katonai ruházat jelentős változásokon ment keresztül, és ebben kiemelt jelentősége van a katonai műveletek során nyert tapasztalatoknak. A 2. Magyar Hadsereg doni katasztrófája során nyert tapasztalatok.

talatok alapján is megállapítható, hogy a hő stressz és a fizikai és kémiai veszélyek kivédése szempontjából a szélsőséges, gyakran változó környezetben végzett katonai szolgálat során a megfelelő védőruházat viselése feltétlenül javasolt.

Kulcsszavak: katonai ruházat, hőkomfort, termikus műember

The role of the military clothing in the increase of the comfort level

The present and in future in the course of missionary activities for the extreme weather, the heat-, concerned for a cold stress, the pleasant heat comfort, and carrying the clothing being equal to the defender clothing regulations with emphasized significance. The forming of the clothing important viewpoint, that let the temperature one and the extreme one be equal to meteorological circumstances, the temperature, for the impacts of the moisture and the edge, and for the level of the physical strain and his duration. It is all necessary to take the factors into consideration in order that the measure of a quantity of heat being produced and sweating should be adjustable in the course of the military activity. The military clothing went through considerable changes in the 20. century, and the experiences gained in the course of the military operations have significance emphasized in this. Based on the experiences gained in the course of the Don catastrophe of the 2. Hungarian Army verifiable, that the hot stress and in terms of the physical one and the parry of chemistry dangers the extreme one, carrying the suitable defender clothing finished in unsettled environment in the course of military service inevitably often proposed.

Keywords: military clothing, thermal comfort, thermal manikin

Dr. Hadnagy Imre József ny. alezredes

A katasztrófavédelem rendszer-szemléletű vizsgálata

A szerző az alábbiakban közölt tanulmányában, amely az MHTT 2009. évi pályázatán megosztott III. díjat kapott, a katasztrófavédelem rendszerszemléletű vizsgálatát végzi el. A rendszer – amely az utóbbi évtizedben jelentősen korszerűsödött – általános összetevőinek, elemeinek bemutatása mellett, elsősorban az ún. beavatkozó alrendszer tevékenységi folyamatát írja le és annak gyakorlati alkalmazását ismerteti. A tanulmány második részében, egy függelék keretében, foglalja össze a nemzeti katasztrófavédelmi rendszerre vonatkozó uniós elvárásoknak is megfelelő hazai jogszabályokat, normákat és követelményeket. A tanulmány záró-oldalain – egyszerű esemény-folyamatot feltételezve – a tömegkiszolgálás elméletét és matematikai apparátusát felhasználva – egy nagyobb város tűzoltóságának tevékenységét szemlélteti.

Kulcsszavak: katasztrófavédelem, rendszer elemei, tevékenységek folyamata.

Analysis of disaster management through systematic approach

In the article below, that has won 3rd price of the competition of Association of Hungarian Military Science 2009, the Author analyzes disaster management through systematic approach. Beside the presentation of the general components and elements of the system that has been considerably modernized in the last decade, he describes primarily the procedure of actions and practical application of the so called interfering subsystem. In the second part of the study he summarizes in an appendix those national legal regulations, norms and requirements that are conform to EU legislation concerning the system of disaster management. Assuming a simple eventual procedure he demonstrates in the last pages the activity of the fire department of a bigger city by using the principle and mathematical apparatus of mass service.

Keywords: disaster management, elements of a system, procedure of activity

Dr. Szabó József ny. vezérőrnagy, az MTA doktora

A magyar katonai repülés centenáriuma

2010. január 10-én volt 100 éve annak, hogy az első magyar tervezésű, építésű repülőgép a levegőbe emelkedett. A szerző a magyar katonai repülés százéves történetének néhány pillanatát felvillantva rövid cikkében megemlíti, hogy a neves évfordulóról tudományos emlékülésen és egy központi ünnepségen emlékeznek meg. A centenáriumi évforduló jegyében kerül sor augusztus 7–8-án Kecskeméten a nemzetközi repülőnap megtartására is.

Kulcsszavak: katonai repülés, 100 éves évforduló, ünnepségek

Centenary of Hungarian Military Aviation

10. January, 2010 it was hundred years that the first air plane planned and built by Hungarians took to the air. Presenting few moments of history of Hungarian military aviation the Author mentions in his short article that the anniversary was commemorated with a central celebration and a scientific session as well. Furthermore the International Air and Military Show will take place under the aegis of the centenary on 7th and 8th August in Kecskemét.

Keywords: Military aviation, centenary, celebrations

Dr. Szabó József ny. vezérőrnagy, az MTA doktora

Az ember és a világűr, űrdinamika

Az emberiség első óvatos lépései a világűrben a fejlődés szükségszerű lépései voltak, amelyek nélkül nehezebb lenne megoldani égető földi problémáinkat is. A szerző izgalmas témájú tanulmányában a világűr meghódításának kezdeti lépéseit és a kísérleteken messze túlnyúló – az űrdinamikára épülő – eredményeit mutatja be. Egyetemi tanárként, az űrdinamika előadójaként felvázolja az űrdinamika tantárgy oktatott témakörét.

Kulcsszavak: világűr, űrdinamika oktatott témakörei

Mankind and Cosmos. Space Dynamics

The first careful steps of humankind in the cosmos were essential stages of evolution, without those the solution of emerging problems on earth would be more complicated. In his study of this exciting topic the Author represents the first steps of the conquest of the cosmos and its space dynamic based results that further exceed experiments. As an academic professor of space dynamic, he outlines the taught topics of the subject of space dynamics.

Keywords: cosmos, space dynamics, taught topics of the subject of space dynamics

Tatai Gábor a ZMNE doktorandusza

A CIMIC lehetőségei és nehézségei – egy kongói esettanulmány

A szerző cikkében a Kelet-Kongó-i Észak-Kivu tartományokban zajló aktuális eseményeket foglalja össze, valamint egy magyar NGO (Afrikai-Magyar Unió, AHU) sikeres működését és kooperációját mutatja be a helyi ENSZ erővel. A kezdeményezés példaértékű és tanulságos, mert megvalósítása során számos kulcsprobléma került felszínre a CIMIC elveinek alkalmazásával kapcsolatban. Az AHU mobil orvosi klinikát működtet a területen, 2009-ben négy orvosi misszió utazott ki egy-egy hónapra. A cikkben több helyi és nemzetközi összefonódásra utalva bemutatja, hogy ezek a korrupcióval és a humánium általános semmibevételével együtt hogyan tehetik nehezzé egy CIMIC-művelet megvalósítását.

Kulcsszavak: CIMIC, Kongó, Észak-Kivu, Afrikai-Magyar Unió, mobil orvosi klinika

The possibilities and difficulties of CIMIC – a case study from the DRC

A Hungarian NGO, the African-Hungarian Union conducts successful humanitarian operations in the DRC in North Kivu. This paper highlights the actual events in the region as well as the fruitful cooperation of the NGO and the regional UN forces. The initiative is exemplary since there are no other mobile clinic is available in the region and the application of CIMIC principles provide some lessons, too. There were four medical missions in 2009, one month long each that provide ample information to work with. I point out some local and international interests that are against the stabilization of the area and together with widespread corruption and lack of respect for human values make the CIMIC operation arduous.

Keywords: CIMIC, DRC, AHU, North-Kivu, African-Hungarian Union, mobile clinic

Magyar Ildikó százados, a ZMNE doktorandusza

A Magyar Néphadsereg minőségi fejlesztése az 1970-es években

Az 1970-es évek személyügyi munkáját – a korábbi, sőt az azt követő évtizedekhez is hasonlóan – a folyamatos átszervezés, az állománycsoportok közötti létszámarányok megfelelő kialakítása, az állomány minőségi fejlesztése, a káderutánpótlás és a vezetők fiatalítása jellemezte a Magyar Néphadseregben. A nemzetközi helyzetben az évtized második felében bekövetkezett jelentős romlás, a fegyverkezés korszerűsítésének felgyorsulása magasabb szinten felkészített tiszti- tiszthelyettesi kart igényelt, miközben ennek biztosítása – demográfiai, gazdasági, munkaerőpiaci, stb. gondok miatt – egyre megoldhatatlanabb feladatok elé állította az illetékeseket, akiknek azonban mégis megoldást kellett találniuk. A bemutatott dokumentumok alapján – korántsem teljes – képet kaphatunk az intézkedésekről, valamint azok eredményeiről, illetve kudarcairól.

Kulcsszavak: minőségi fejlesztés, minősítés, átszervezés

Qualitative development of the Hungarian Democratic Army in the seventies

Similar to the preceding and the following ones, in the decade of the 1970s the armed forces of Hungary were characterized by continuous reorganization, shaping the suitable rate between the categories of staff, their qualitative improvement, cadre supply and the rejuvenation of the leaders. The pregnant deterioration of the international circumstances, and the acceleration of the armament modernisation in the second half of the decade required strength of well-awared officers and NCOs. Covering of this demand – because of demographical, financial, and labour market malfunction – forced the competents into insolvable situation, which had to be cleared up. By virtue of showed documents – not by a long incomplete – frame can be created about the arrangements as well as their achievements and failures.

Key words: qualitative improvement, reorganization, classification, qualification

Fehér Karola, ZMNE BSc hallgató

Ukrajna: változó közép-európai biztonság az idej választások után

A szerző cikkében elsősorban arra a kérdésre kíván választ adni, hogy a várható kijevi külpolitika milyen mértékben válik függővé Moszkva szándékaitól, vagy éppen mennyire sikeresen azonosul az európai közösség elképzeléseivel. A szerző hangsúlyozza: a téma aktualitása miatt mindkét oldalt csak feltételezésekkel lehet alátámasztani, hiszen a kérdésre csak a jövő eseményeinek ismeretében lehet elfogadható választ adni.

Kulcsszavak: Ukrajna útkeresése

Ukraine: changing middle-european security after this year's elections

In her article the Author intends to answer the question, how much the expected foreign policy of Kiev will depend on the intensions of Moscow, or which way it will identify itself through the ideas of the European community. Considering that this is an actual topic the Author emphasizes that both considerations can only be argued with assumptions, as the question can only be answered correctly by the knowledge about future events.

Keywords: Ukraine's ways of searching for path

Kiss Álmos Péter ny. főtörzsőrmester (U.S. Army),
ZMNE doktorandusza

Az első indiai-pakisztáni háború, 1947–48

A konfrontáció Brit India két utódállama, Pakisztán és India között gyakorlatilag a függetlenség első napján kezdődött. Első háborújukat Dzsammu és Kasmír birtoklásáért vívták. A háború korlátozott célokért, korlátozott hadszíntéren, korlátozott eszközökkel folyt. Ez volt az első modern háború, melynek során az egyik hadviselő fél (Pakisztán) a cél területen messerségesen szított felkelést kihasználva akarta megvalósítani politikai céljait. A kísérlet – részben a doktrínai alapok és tapasztalat híján – nem járt teljes sikerrel, de elég eredményes volt ahhoz, hogy Pakisztán későbbi háborúiban is nagy szerepet szánjon a felkelő és félkatonai milícia erőknél.

Kulcsszavak: India, Pakisztán, India felosztása, Dzsammu és Kasmír, aszimmetrikus hadviselés, pathan törzsi milícia

The first Indo-Pakistani war, 1947–48

The confrontation between British India's two successor states, Pakistan and India dates from the first day of independence. They fought their first war over the possession of Jammu and Kashmir. The war was a limited affair – limited in its goals, over a limited theater, with limited means. It was the first modern war in which one of the belligerents (Pakistan) relied on an artificially created and nurtured insurgency in the target area to realize its political goals. The experiment – partly due to lack of doctrinal foundations and lack of experience – had only limited success, but its results encouraged Pakistan to rely on insurgents and irregular militias in the enemy's rear in its later wars.

Keywords: India, Pakistan, Partition of India, Jammu and Kashmir, asymmetric warfare, Pathan tribal militi

Dr. Teke András ny. ezredes, PhD

Életminőség – biztonságsgszolgáltatás – rendvédelem

A globális, regionális, társadalmi változások a gondolkodásmód megváltoztatásának igényét vetítik előre, illetve az összefüggések feltárásának tükrében valós problémamegoldást sürgetnek. Az életminőség érdemi tartalommal való megtöltése függ a biztonságtól, a hatósági jog, és az érintetti érdekérvényesítéstől, a társadalmi értékrendtől. Az EU-s környezet szakpolitikákon alapuló gondolkodást, világos és érthető fogalomrendszert, érdekmotivált, folyamat- és rendszerszemléletet tükröző megközelítéseket támogat. A napi élet, a politikai, a jogi, a szakmai média-megközelítés ellentmondásos, amelyek az elmúlt két évtizedben nem kerültek feloldásra. A régi és új elemek együttélése nem problémamentes, a megoldási kísérletek nem tudnak elszakadni a korábbi gondolkodástól. A tanulmány a kapcsolódási pontokra hívja fel a figyelmet, az interdiszciplinaritás és a komplex gondolkodás „rendszeresítési” igényét veti fel, rámutatva a lehetséges kitörési pontokra, irányokra és módszerekre.

Kulcsszavak: életminőség, értékrend, biztonságsgszolgáltatás, rendvédelem

Quality of life – safety service – law enforcement

Global and regional changes of society demand a change in the way of thinking, and – based on discovering the connections – also demand a substantive problemsolving. Filling up the idea „quality of life” with valid meaning depends on safety, how authorities and stakeholders claiming their due, and the scale of values of the society. The European Union supports a thinking based on policies, a definite and understandable concept system, and interest-motivated approach reflecting process and systems-thinking. The everyday life, political, legal, professional and media approach are antinomic, and this conflation wasn't unwound during the recent two decades. The coexistence of ancient and modern elements is troublesome, problemsolving efforts cannot get away from former ways of thinking. This essay draws attention to the links, proposes the adoption of interdisciplinarity and complex thinking, and points out the directions and methods of possible break-aways.

Keywords: quality of life, scale of values, security, safety service, law enforcement

Papp Ferenc alezredes a ZMNE doktorandusza

Az Országos Tiszti Kaszinó működése a XX. század harmadik évtizedében

A XIX század végén létrejött tiszti kaszinó az első világháború beköszöntével, majd az azt követő történelmi események következtében kénytelen volt a működését szüneteltetni. A helyzet normalizálódása után ismét igény mutatkozott arra, hogy ez a neves és színvonalas intézmény otthonul szolgáljon a m. kir. honvédség tisztjei számára. Az időközben elszenvedett veszteségek pótlása és helyreállítása után megkezdődhetett a tartalmi munka. A politikai akaratnak, valamint a kaszinó vezetésének köszönhetően néhány év alatt sikerült a tiszti kaszinót ismét a jelentősebb kulturális intézmények színvonalára emelni.

Kulcsszavak: kaszinó, művelődés, tiszti kaszinó, alapszabályok

The activity of the Hungarian officers' casino in the thirties of the last century

The officers' casino established at the end of the 19th century was obliged to suspend its working due to the beginning of the World War I and the subsequent historical events. After the normalization of the circumstances a strong request emerged towards that famous and qualitative institution to be a centre of the cultural and public life for the officers of the Hungarian Royal Armed Forces. After the replacement and the restauration of the losses suffered during the previous years, the substantive work could have been started. Due to the political will and the talent of the management of the institution it was possible again to lift the officers' casino up to the level of the relevant institutions in some years.

Keywords: casino, civilization, culture, entertainment, military casino

Siposné dr. Kecskeméthy Klára ezredes

Sipos Ferenc

A hősi múlt krónikása (Kiváló hazánkfia: Péntes János regényes életútja)

A szerzők cikkükben Péntes János, katonai akadémikus, katonatiszt, hegyivadász hadnagy hadifogoly, fizikai munkás, színész, díszletmunkás, segédrendező, rendező, rádiós, TV producer író, költő regényes életével foglalkoznak. 2006. május 20-án, az ausztráliai Melbourne-ben a Magyar Központ Social Club helyiségében, őexcellenciája Fodor Lajos, canberrai magyar nagykövet nyújtotta át Péntes János szolgálaton kívüli hegyivadász hadnagy úrnak az Aranykor kitüntető cím arany fokozatát és a Magyar Kultúra Lovagja kitüntetésekét. Az eseményen a kitüntetett barátai, katonabajtársai és tisztelői vettek részt.

Kulcsszavak: Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia, Magyar Kultúra Lovagja, Száznapos Ünnepe, díszkard, Ausztrália

Chronicler of the heroic past (Illustrious patriot: János Péntzes' s romantic walk of life)

The authors of the article deal with János Péntzes's romantic life, military cadet, officer, a mountain infantry second lieutenant, prisoner of war, blue-collar worker, actor, sceneshifter, assistant director, director, radioman, TV producer, writer and poet. On May 20, 2006 in the Hungarian Centre's Social Club, Melbourne His Excellency Ambassador Lajos Fodor handed over to János Péntzes off duty mountain infantry second lieutenant the Golden Class of the Golden Age and the Cavalier of the Hungarian Culture Awards. On the event the laureate was accompanied by his friends, comrades and followers.

Keywords: The Royal Hungarian Ludovica Defense Academy, Cavalier of the Hungarian Culture, 100-day ceremony, honorary sword, Australia

Dr. Varga Attila Ferenc alezredes, HM Jogi Főosztály, ov.h.

Az európai kollektív önvédelem helye a nemzetközi jog rendszerében

A Lisszaboni Szerződés hatályba lépésével az Európai Unió alapszerződésében került rögzítésre a tagországok egymással szembeni kollektív védelmi kötelezettsége. Jóllehet az európai kölcsönös önvédelem igénye már korábban is megjelent, uniós szintű megfogalmazását több körülmény hátráltatta. Jelen dolgozat szerzője arra tesz kísérletet, hogy bemutassa a kollektív önvédelem mai rendszerét a nemzetközi jogban, és ismertesse az EU kollektív önvédelmi klauzula lehetséges alkalmazásával kapcsolatos anomáliákat.

Kulcsszavak: kollektív önvédelem, Európai Unió, nemzetközi jog, agresszió

The position of the European collective self-defense in the system of international law

By the entry into force of the Lisbon Treaty, the obligation of the collective self-defense of the member states has been laid down in the basic document of the European Union. Although the need for a European collective self-defense already appeared some time ago, phrasing it at EU level was hindered by many circumstances. The author of this article intends to introduce the system of the collective self-defense in the international law, as well as to present the anomalies related to the possible use of the EU collective self-defense clause.

Keywords: collective self-defense, European Union, international law, aggression

Lipics László őrnagy a ZMNE doktorandusza

A Stockholmi Program hatása az integrált határbiztonsági rendszerre

A szerző a cikkben bemutatja a bel- és igazságügyi együttműködés terén készült korábbi programokat, valamint az integrált határbiztonsági rendszert, mely éppen az egyik ilyen program hozadéka. A cikkben a rendszer fejlesztési irányait szemlélteti, abban rejlő hiányosságot fed fel, melynek megoldására is javaslatot tesz. Végül megállapítja, hogy helyes az Európai Tanács biztatása a folyamatban lévő kísérletekre, mert az automatizálással emberi erőforrást lehet megspórolni és hosszútávon a gépek megbízhatóbban teljesítenek.

Kulcsszavak: Fejlesztés; Biometria; Stockholmi Program; Szabadság, Biztonság és Jog Térsége;

The impact of Stockholm Programme on the Integrated Border Management

The author presents in this article the previous programs in the field of justice and home affair's cooperation, and the integrated border management, which is a proceed of one of these programs. The system's development directions are demonstrated in this article, the deficiency of expansion is depicted, moreover revealed by the author. Finally he allocates that European Council's encouragement is correct, because it is possible to save a human resource by the automation and the machines are more reliable on long term.

Keywords: Development; Biometry; Stockholm Programme; Area of Freedom, Security and Justice.

Dr. Tóth J. Zoltán egyetemi adjunktus

A magyarországi rögtönbíráskodásra (statáriumra) vonatkozó anyagi jogi és eljárásjogi szabályozás a XX. században

Jelen írás arra vállalkozik, hogy bemutassa a statáriális bíráskodásra vonatkozó normatív szabályozás történetét a XX. századi Magyarországon. Ennek keretében – egy rövid történeti bevezetőt követően – mindenképp ismerteti a „modern” (XX. századi) rögtönbíráskodás kezdeteit jelentő 1912-es törvényeket, majd bemutatja az I. világháború alatti szabályokat. Ezt követően részletesen elemzi a Tanácsköztársaság, majd a Horthy-korszak és a II. világháború alatt született extra ordinem büntető jogszolgáltatásra vonatkozó anyagi és processzuális normákat; végül bemutatja a demokrácia rövid időszakának és a kialakuló államszocializmusnak (a rendkívüli bíráskodás végleges magyarországi megszűnését jelentő 1961-es évig alkotott) illetően rendelkezéseit, különös figyelmet fordítva az ún. ötvenhatos megtorlások jogi alapjaira.

Kulcsszavak: statárium, halálbüntetés, büntetőjog a Horthy-korszakban, büntetőjog az államszocializmusban.

The criminal law and criminal procedure law regulations concerning martial law in Hungary in the 20th century

The present paper deals with the history of the normative regulation concerning martial law in Hungary in the 20th century. Within the scope of it, this essay, after a short historical preface, reviews, firstly, the laws enacted in 1912 which are deemed as the beginning of the 'modern' (that is, the 20th century) martial law regulations, then, secondly, it presents the statutory rules made during the World War I. After this, it analyzes in detail the norms of criminal law and criminal procedure law in the Soviet Republic of Hungary, in the Horthy Era and during the World War II. In the end, it introduces the martial law regulations enacted in the short interval of democracy, then, finally, those of the state socialist system before the year of 1961 when implementation of martial law stopped for good and all.

Keywords: martial law, capital punishment, criminal law in the Horthy Era, criminal law during the first decade of state socialism.

Márton Andrea a ZMNE doktorandusza

A skandináv országok kül-és biztonságpolitikai együttműködése

A szerző cikkében bemutatja az északi országok kül- és biztonságpolitikai együttműködését. Bár a kiemelés szubjektív a mégis képet ad a régióban megfogalmazott kooperációról. A téma jelentőségét az adja, hogy a világ legrégebbi és legkiterjedtebb együttműködése is fokozatosan fejlődik, alkalmazkodva a kor követelményeihez. A Stoltenberg jelentés és a ráadott finn válasz, csak egy lehetőség a tovább fejlődésre.

Kulcsszavak: Skandináv országok, Stoltenberg jelentés, Kül- és biztonságpolitika, Finnország

Nordic states cooperation on foreign and security policy

In this article of author presents the Nordic cooperation on foreign and security policy. Although the highlighting of the subjective view still the picture about a formulated cooperation into nordic region. The importance of theme has given that the world's the oldest and the largest cooperation is gradually developing and adapting requirements of the age. The Stoltenberg report and Finnish response only possibility The Stoltenberg report and Finnish furnished an answer has given one possibility for the further developing.

Keywords: Scandinavian countries, Stoltenberg report, Foreign and Security Policy, Finland

Papp Ferenc alezredes, a ZMNE doktorandusza

Az Országos Tiszti Kaszinó működése 1930-ban

Az 1920-as évek elején megkezdett hadseregfejlesztésre illetve átszervezésre tett erőfeszítések csak az évtized végén váltak viszonylag eredményessé. A fejlesztési program késlekedő sikere az egyéb okokon túl az ország gazdasági teljesítőképességében és pénzügyi helyzetében keresendő. A viszonylagos modernizálódással párhuzamosan a hadsereg létszáma növekedett ugyan, de a katonák vonatkozásában alkalmazott erkölcsi és hazafias nevelés, a lelki tényezők előtérbe helyezése nem pótolhatta az alapos kiképzést, illetve a modern technikai eszközök hiányát. Ez az ellentmondásokkal terhes időszak csak a '30-as években látszott némiképp enyhülni. Ez a hadseregére jellemző hullámvész érthető módon érezhető a háttérintézmények, közöttük a Tiszti Kaszinó működésében is. Az 1929-es év nem csak a gazdasági életben jelentett némi fellendülést, de a tiszti állomány kulturális lehetőségeinek tekintetében is. Ennek megvalósulásában nem hagyható figyelmen kívül az a tény sem, hogy Gömbös Gyula honvédelmi miniszterként nagy gondot fordított a hadsereg tiszti karának – főképpen a vezérkari tisztek – ideológiai felkészítésére és megnyerésére, melynek egyik helyszínéül a kaszinó szolgált. A gazdasági válság nyomán azonban ismét új helyzet állt elő, ami jelentősen lassítva a működést, egészen a '30-as évek közepéig éreztette hatását.

Kulcsszavak: kaszinó, művelődés, tiszti kaszinó, gazdasági válság, kultúra, katonai kaszinó.

The activity of the National Officers' Casino in 1930

The efforts started at the beginning of the 1920's made for the development and reorganization of the Hungarian Armed Forces became relatively fruitful only at the end of the decade. Beyond various reasons the dilatory success of the development programme can be sought within the ability of economic accomplishment and the financial situation of Hungary. Although the number of the armed forces increased in parallel with the relative modernization, the moral and patriotic education of the troops, the emphasizing of the psychological factors could not replace the thorough training and the lack of modern equipment. That controversial period of time seemed to lighten in some extent only in the years of 1930's. That fluctuation which characterized the armed forces can be realized in the activity of the background institutes like the Officers' Casino. The year of 1929 meant a kind of recovery not only in the economic life but also in the field of the cultural possibilities available for the officers' staff. In the realization of that progress we cannot pass by the fact that defence minister Gyula Gömbös paid remarkable attention to the ideological preparation and winning of the officers' staff, mostly the general staff officers. The Officers' Casino served as one of the spots of that activity. On the path of the economic crises a new situation emerged whose effects could be realized till the mid 1930's, making the progress of the casino significantly slower.

Keywords: casino, culture, officers' casino, economic crisis, civilization, military casino.

Majer Milán r. százados, a ZMNE doktorandusza

A rendőrség terrorelhárító munkája a nemzetközi és hazai jogi szabályzók tükrében

Alábbi cikkemben ismertetni kívánom a magyar rendőrség terror ellenes munkájának jogi szabályzóit, illetve az ezzel kapcsolatban létrejött szervezeteket, kitérek a gyakorlatban betöltött szerepükre, illetve Németország, Ausztria és Magyarország büntető törvényeinek a terrorcselekményekkel kapcsolatos azonosságaira és eltéréseire.

Kulcsszavak: rendőrség, terrorizmus, Európai Unió, együttműködés, nemzetközi szervezet.

The police counter-terrorism work of the international and national legal controls the mirror

I would like to describe my article following the Hungarian police anti-terror work of regulators in the legal and established organizations in this context, I discuss their role in practice, and Germany, Austria and Hungary, criminal laws relating to the terrorist attacks of the similarities and differences.

Keywords: police, terrorism, European Union, cooperation, international organization.

Dr. Solymos András ny. mk. alezredes, CSc.

Afganisztáni háborúk

A szerző ismerteti Afganisztán földrajzi elhelyezkedését, terepviszonyait, rövid történetét a körülötte elhelyezkedő nagyhatalmak szemszögéből, különös tekintettel a XIX–XX. századra. Összefoglalja a három brit–afgán háború ütközeteit, a fegyverek és a taktika változását az előlőttöltő kovás puskáktól a géppuskák, páncélozott járművek, tehergépkocsik és repülőgépek korszakáig. A szovjet invázió és háború vonatkozásában (1979–89) képet ad az ezt megelőző afgán politikai eseményekről, a háború rövid történetéről és azokról a változásokról, amelyek végbementek az Afganisztánban harcoló szovjet hadsereg fegyverzetében, szervezetében és harcászataiban a megszállástól a kivonulásig.

Kulcsszavak: Afganisztáni háború, harcok, az angolok 3 háborúja, a szovjetek inváziója

Historical Afghan Wars

The author describes the geographical location, terrain and short history of Afghanistan from the viewpoint of great powers around her, especially in the XIX–XX. centuries. He summaries the course and battles of the three British–Afghan Wars, the changing in weapons and tactics from the age of muzzle-loader muskets to the machine-guns, armoured vehicles, lorries and airplanes. In the case of Soviet invasion and war (1979–89), he gives a picture about the previous political events in Afghanistan, the short history of the war, the changing in the organisation, weapons and tactics of Soviet Army, fighting in Afghanistan, from the invasion to the withdrawal.

Keywords: Afghan Wars, British Wars, Invasions in Afghanistan, Battles in Afghanistan, Soviet Army in Afghanistan.

Csaba Zágon, a ZMNE doktorandusza

Dr. Jászay Béla ny.ezredes, egyetemi docens

Integritásfejlesztés és korrupciócsökkentés a védelmi szektorban – a legjobb gyakorlatok összefoglalója

Könyvajánló – A könyv eredeti címe: Building Integrity and Reducing Corruption in Defence

Szerkesztő és vezető szerző: Todor Tagarev (Bulgaria)

Szerkesztőbizottság: Philipp Fluri (DCAF), Adrian Kendry (NATO), Simon Lunn (DCAF), Mark Pyman (TI-UK)

Kiadó: Procon Ltd. 2010., www.procon.bg

ISBN: 978-92-9222-114-0

e-book letöltés: <http://www.dcaf.ch/publications/kms/details.cfm?lng=en&id=113983>